PROVEDBA PROJEKTA „FOTOGRAFIJA U PLAVOM – KREATIVNOST KROZ CIJANOTIPIJU“

Anita Tufekčić
OŠ „Antun i Stjepan Radić“ Gunja
ariana200@gmail.com

BROJ BIBLIOGRAFSKE JEDINICE

576

Uvod

Projekt „Fotografija u plavom – kreativnost kroz cijanotipiju“ proveden je tijekom školske godine 2025./2026. u Osnovnoj školi „Antun i Stjepan Radić“ Gunja u okviru Javnog poziva za sufinanciranje projekata i programa rada s darovitim učenicima Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih. Projekt je financiran u iznosu od 1.800,00 eura, a njegova je svrha bila razvijati kreativne potencijale darovitih učenika kroz istraživanje tradicionalnih i eksperimentalnih fotografskih tehnika, s posebnim naglaskom na cijanotipiju kao jednu od najstarijih fotografskih metoda. U svrhu promocije projekta izrađen je i *promo* plakat (Slika 1.)

Slika 1. *Promo* plakat projekta

Projekt se nadovezao na višegodišnji rad škole u području filmske i medijske pismenosti kroz projekt „Kroz oko kamere“, a učenicima je omogućio stjecanje novih znanja i praktičnih vještina iz područja fotografije, grafike, likovne umjetnosti, filma, tehničke kulture i kemije. Kroz interdisciplinarni pristup učenici su razvijali kreativnost, istraživački duh, kritičko mišljenje, suradničke kompetencije i poduzetničke vještine, istodobno upoznajući kulturnu baštinu i suvremene mogućnosti umjetničkog izražavanja.

Provedba projekta „Fotografija u plavom – umjetnost kroz cijanotipiju“

Projekt se provodio tijekom cijele školske godine kroz niz međusobno povezanih radionica, praktičnih aktivnosti i javnih predstavljanja. Učenici su se najprije upoznali s osnovama fotografskog izražavanja, pravilima kompozicije, radom sa svjetlom, pripremom negativa te poviješću cijanotipije kao fotografske tehnike koja omogućuje izradu karakterističnih plavih otisaka. (Slika 2.)

Slika 2. Umjetnički radovi nastali procesom cijanotipije

Stečena znanja primjenjivali su u praktičnom radu izrađujući vlastite cijanotipijske otiske na papiru, platnenim vrećicama i drugim upotrebnim predmetima. Posebnu vrijednost projekta predstavljalo je povezivanje fotografije s grafičkom tehnikom linoreza. (Slika 3.) Učenici su izrađivali vlastite skice, prenosili ih na linoleum, rezbarili grafičke matrice te ih otiskivali na prethodno izrađene cijanotipijske radove. (Slika 4.) Na taj su način nastali originalni umjetnički radovi koji uspješno objedinjuju fotografiju, grafiku i dizajn u jedinstvenu umjetničku cjelinu.

Slika 3. Oslikani otisci linoreza

Slika 4. Učenički radovi nastali oslikavanjem linoreza

Kako bi učenici što bolje upoznali cjelokupan fotografski proces, u školskoj je knjižnici uređena improvizirana tamna komora u kojoj su pripremani fotoosjetljivi papiri i platnene vrećice, a tijekom radionica korištene su UV lampe i grafička preša. (Slika 5.) Takav način rada omogućio je učenicima iskustveno učenje te upoznavanje profesionalnih fotografskih i grafičkih postupaka koji se rijetko provode u osnovnoškolskom obrazovanju.

Slika 5. UV lampa

Projekt je imao izrazito interdisciplinarni karakter jer je povezivao sadržaje fotografije, likovne umjetnosti, grafike, filma, tehničke kulture i kemije. Osim umjetničkih kompetencija, učenici su razvijali preciznost, strpljenje, kreativnost, timski rad, kritičko mišljenje, ekološku osviještenost kroz upotrebu prirodnih materijala te poduzetničke kompetencije izradom upotrebnih predmeta umjetničke vrijednosti.

Projektne aktivnosti provodile su školska knjižničarka dr. sc. Anita Tufekčić, nastavnica Likovne kulture Marija Vidaković Tulić te voditeljica kreativne skupine Maša Budimski Voloder, dok je u dokumentiranju svih aktivnosti sudjelovala školska filmska družina „Mladi SKIG-ovci“. (Slika 6.)

Slika 6. Snimanje *promo* videa

Posebnu vrijednost projektu dala je izrada promotivnog filma „Fotografija u plavom – kreativnost kroz cijanotipiju“, kojim je dokumentiran cjelokupan tijek provedbe projekta – od pripreme materijala i radionica do završnih učeničkih radova i njihova predstavljanja javnosti. Film traje 2 minute i 19 sekundi, a izradili su ga članovi filmske

družine „Mladi SKIG-ovci“. Dostupan je na poveznici: https://youtu.be/GMY3-zDx6a4 (Tufekčić 2026). Film je prijavljen na 64. Reviju hrvatskog filmskog stvaralaštva djece, najznačajniju nacionalnu smotru dječjega filmskog stvaralaštva, čime su rezultati projekta predstavljeni i stručnoj filmskoj zajednici.

Velika se pozornost tijekom provedbe projekta posvetila diseminaciji rezultata. Projekt je predstavljen tijekom Noći knjige, (Tufekčić 2026) gdje su posjetitelji mogli razgledati izložbu učeničkih radova nastalih u projektu te sudjelovati u kreativnim radionicama koje su povezivale književnost, fotografiju i likovnu umjetnost. (Slika 7.)

U okviru obilježavanja Svjetskog dana kreativnosti i inovativnosti, projekt je predstavljen i u sklopu nacionalne manifestacije Kreativni gradovi Hrvatske (Tufekčić 2026), čime su promovirane vrijednosti kreativnosti, inovativnog učenja i interdisciplinarnog obrazovanja. (Slika 8.)

Slika 7. Obilježavanje Noći knjige

Slika 8. Obilježavanje Dana kreativnosti

Posebno značajna diseminacija ostvarena je predstavljanjem projekta na 6. Međunarodnoj konferenciji umjetničkog obrazovanja „Tradicionalno u suvremenom“, gdje je projekt predstavljen kao primjer dobre odgojno-obrazovne prakse (Šesta međunarodna konferencija umjetničkog obrazovanja n.d.). Sudionicima konferencije prikazan je način povezivanja tradicionalne fotografske tehnike cijanotipije sa suvremenim metodama poučavanja, razvojem kreativnosti, interdisciplinarnim učenjem te radom s darovitim učenicima.

Završni rezultati projekta predstavljeni su i na Danu otvorenih vrata škole (Tufekčić 2026), gdje su posjetitelji mogli razgledati izložbu učeničkih radova, (Slika 9.) sudjelovati u radionicama cijanotipije te pogledati promotivni film koji prikazuje cjelokupni proces provedbe projekta. Time je lokalna zajednica upoznata s rezultatima rada učenika i mogućnostima koje projektna nastava pruža u razvoju kreativnosti i umjetničkog izražavanja.

Slika 9. Dan otvorenih vrata – izložba platnenih vrećica

Tijekom provedbe projekt je kontinuirano promoviran putem mrežnih stranica škole, obrazovnih portala, medija i društvenih mreža, čime su projektne aktivnosti postale dostupne široj stručnoj i zainteresiranoj javnosti te doprinijele promicanju primjera dobre odgojno-obrazovne prakse.

Zaključak

Projekt „Fotografija u plavom – kreativnost kroz cijanotipiju“ u potpunosti je ostvario planirane ciljeve te je učenicima omogućio stjecanje novih znanja, razvoj umjetničkih, fotografskih i tehničkih kompetencija te iskustvo istraživačkog i projektnog učenja. Kroz praktičan rad učenici su razvijali kreativnost, inovativnost, samostalnost, kritičko mišljenje i suradničke vještine, istodobno upoznajući vrijednosti tradicionalnih fotografskih tehnika u suvremenom obrazovnom kontekstu.

Posebnu ulogu u provedbi projekta imala je školska knjižnica kao središnje mjesto učenja, istraživanja, kreativnog izražavanja i međupredmetne suradnje. Knjižničarka, kao glavna koordinatorica projekta, uspješno je povezala učenike, učitelje i vanjske suradnike, koordinirala sve faze planiranja, provedbe, dokumentiranja i diseminacije projektnih aktivnosti te poticala razvoj istraživačkih, informacijskih, medijskih i umjetničkih kompetencija učenika. Time je školska knjižnica još jednom potvrdila svoju ulogu suvremenog odgojno-obrazovnog središta koje potiče inovativnost, cjeloživotno učenje i stvaralaštvo.

Predstavljanjem projekta na školskim, nacionalnim i međunarodnim događanjima, uključujući Noć knjige, manifestaciju Kreativni gradovi Hrvatske, 6. Međunarodnu konferenciju umjetničkog obrazovanja „Tradicionalno u suvremenom“, Dan otvorenih vrata škole te prijavom promotivnog filma na 64. Reviju hrvatskog filmskog stvaralaštva

djece, ostvarena je kvalitetna diseminacija projektnih rezultata i potvrđena vrijednost projekta kao primjera dobre odgojno-obrazovne prakse. Projekt je značajno doprinio razvoju darovitih učenika, promicanju umjetničkog stvaralaštva, filmske i medijske pismenosti te jačanju ugleda škole kao ustanove koja sustavno potiče kreativnost, inovativnost i izvrsnost u odgoju i obrazovanju, pri čemu je školska knjižnica, zahvaljujući koordinacijskoj ulozi knjižničarke, bila ključni nositelj i pokretač projektnih aktivnosti.